

FOKUS PÅ TIDIG SPRÅKUTVECKLING -

EN FÖRUTSÄTTNING FÖR SKOLFRAMGÅNG FÖR BARN I RISKZONEN FÖR DYSLEXI ELLER ANDRA LÄS- OCH SKRIVSVÄRIGHETER

EN DVD OM TIDIG SPRÅKINTERAKTION MELLAN BARN OCH FÖRÄLDRAR

- Målgrupp:** Föräldrar till barn i riskzonen för dyslexi eller andra läs- och skrivsvårigheter i åldrar 0 – 5 år
- Syfte:** Att göra föräldrar medvetna om hur tidig språkutveckling kan få avgörande betydelse för barnets framtid. Att visa hur föräldrar själva kan stimulera sina barns språkutveckling i vardagslivet och lyfta fram sambandet mellan tidig språkstimulans och en senare lyckosam skolstart när barnet skall börja lära sig läsa.
- Medverkande:** Barnhälsovården och Barnvårdscentralerna i Uppsala län. Experter på språkutveckling och experter på barn med dyslexi eller andra läs- och skrivsvårigheter.
- Tidplan:** Projektstart november 2012. Implementering på BVC januari 2014. Projektavslut november 2014.
- Referensgrupp:** Barbro Bruce, leg. logoped, universitetslektor, Malmö högskola
Björn Kadesjö, överläkaren i barnneuropsykiatri, Sahlgrenska universitetssjukhuset
Hugo Lagercrantz, professor i barnmedicin, Karolinska universitetssjukhuset
Mats Myrberg, professor i specialpedagogik, Linnéuniversitetet
- Manusgrupp:** Monica Westerlund, medicine doktor och logoped
Övriga namn presenteras senare
- Projektet genomförs med stöd av bland andra:** Arvsfonden
Prins Carl Gustafs Stiftelse
Ragnar Söderbergs stiftelse
Stiftelsen Olle Engkvist Byggmästare
Stiftelsen Oscar Hirsch Minne
Åke Wibergs stiftelse

Projektplan

Under projekttiden kommer en dvd att tas fram och spridas till målgruppen. Dvd:n kommer att innehålla olika språkstimulerande aktiviteter för barn i åldrarna 0 – 5 år. Syftet är att göra föräldrarna medvetna om det tydliga samband som finns mellan barnets språkutvecklingen i förskoleåren och senare läs- och skrivförmåga och om hur tidig språkutveckling kan få avgörande betydelse för barnets framtid. Aktiviteterna som beskrivs är enkla för föräldrar att genomföra i vardagen.

Dvd:n ska under projekttiden visas på barnavårdscentralerna i Uppsala län, dels i föräldragrupper, men också individuellt. Avsnitten på filmen ska fungera som ett diskussionsunderlag mellan personalen och föräldrarna. Dessutom kommer alla familjer att få med sig ett eget exemplar av filmen hem. Att familjen kan se filmen i lugn och ro i hemmiljö och att de kan visa den för de släktingar och vänner som finns runt barnet bör kunna ge en extra god effekt. Filmen skall utformas så att den helst ska kunna direktöversättas till fyra eller fler språk, så att även föräldrar med annat modersmål än svenska lätt ska kunna ta till sig filmen.

Dvd:n tas fram i nära samarbete med de främsta forskarna på området, samt i samarbete med Barnhälsovården i Uppsala län.

Bakgrund

Forskarna menar att cirka 20 % av alla barn av olika anledningar befinner sig i riskzonen för läs- och skrivsvårigheter och att 5 - 8 % av barnen i en årskull har dyslexi. Många av dessa barn får idag inte det stöd som de behöver och när de ska komma igång med sin läsning i årskurs 1 hamnar de direkt efter i skolarbetet.

Det finns ett tydligt samband mellan språkutvecklingen i förskoleåren och senare läs- och skrivförmåga. Mats Myrberg, professor i Specialpedagogik vid Stockholms universitet, menar att så många som 4 av 5 barn får dyslexi "i onödan". Om barnen hade fått rätt hjälp från början så skulle de ha kunnat hålla jämna steg i läsinlärningen med sina klasskamrater.

Mål

Syftet med projektet är att öka föräldrarnas förutsättningar att höja sina barns beredskap inför skolstartens läsinlärning. Med rätt förutsättningar ska barnen slippa utveckla sin dyslexi till ett handikapp. För att lyckas med det måste man ge föräldrar viktig information och öka deras kunskap om språkets betydelse redan från barnets födsel. Det är inga svåra övningar som behöver genomföras, men många föräldrar förstår inte betydelsen av dem. Föräldrarnas inneboende förmåga kan få avgörande betydelse med hjälp av stöd och uppmuntran.

Målgrupp

Målgruppen för projektet är föräldrar till barn i riskzonen för dyslexi eller andra läs- och skrivsvårigheter. Eftersom man oftast inte vet vilka barn som är i riskzonen när de föds kommer projektet att arbeta för alla barn i åldrarna 0 – 5 år. Dvd:n kommer att erbjudas all föräldrar som besöker BVC i Uppsala Län under 2014, föräldrar till cirka 20 000 barn. Av de 20 000 barnen beräknas 5 – 8 % befinna sig i riskzonen för att utveckla dyslexi, alltså cirka 1 200 barn.

Dessutom ska föräldrar som inte tillhör Uppsala län kunna se hela dvd:n på Kod-Knäckarnas hemsida under projekttiden. Utöver detta planerar Kod-Knäckarna också att ta kontakt med olika föreningar och yrkesgrupper för att erbjuda dem att gratis få streama filmen via sina hemsidor under projekttiden. Genom visningen på hemsidorna kan t.ex. även andra Barnavårdscentraler i landet visa filmen, samt utbildningsinstitutioner som arbetar med små barns språkutveckling som t.ex. förskolelärarytbildningarna.

Vad är tidig språkutveckling?

Tidig språkutveckling innebär till exempel att man som förälder tar sig tid att kommunicera med sitt barn. Att man benämner föremål, pekar och förklarar. Barn lär sig oerhört många ord innan de själva kan prata. Lika viktigt är att föräldrarna lär sig att lyssna på sitt barn och att uppmärksamt följa och uppmuntra barnets egna försök att kommunicera. Att invänta svar från barnet är av stor betydelse. Vid nio till tio månaders ålder vet barnet redan hur man bygger upp ett samtal och hur man kommunicerar genom ord. Redan då kan man börja läsprata runt enkla bilderböcker och pekböcker med sitt barn. Genom umgänget med böcker lär sig barnet en mängd nya ord som det vanligen inte tar del av i vardagssamtalen, samtidigt som det får en uppfattning om vad bokstäver, ord och böcker används till.

Mer information om Kod-Knäckarna och tidigare projekt finns på www.kodknackarna.se

Kontaktuppgifter:

Louise Belfrage, projektsamordnare
Ordförande, Kod-Knäckarna ideell förening
Belfrage.louise@gmail.com
www.kodknackarna.se

Lotti Fred, projektledare
070-468 28 85
Lotti.fred@gmail.com